

FUNDACJA ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Pomorskie Armii Krajowej
Historii Służby Polek
ul. Wolności 23, tel. 0048 56 65 22 188
elzbieta@zawacka.pl www.zawacka.pl
25 127, REGON 870502736
PE 10030 11692
50 10050 30 0000 5002 0244

poprzedni nr K-280
A

f-102 Toruń - Podgórze

TORUŃ
AK

++

Kozianowski Adam

ps. „Ogień II”

M-280/889 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Łokiemski Adam

SiM-280/889 Pom.

Toruni A K

I./1. Relacja *k. 6 s. 1-6*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora *k. 1 s. 1*

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 13*

VI. Fotografie *dział ikonografii*

I/1. Relacja

- Relacja Adama Kozianowskiego, 1890, msp. kseno
(podwojny eps.)

k.65.1-6

AKRESION
Egzemplarz
nr. 280
data wp. wu 1-1990

1

Adam Kozianowski
87-102 Toruń-Podgórze

Relacja
Oświadczenie
=====

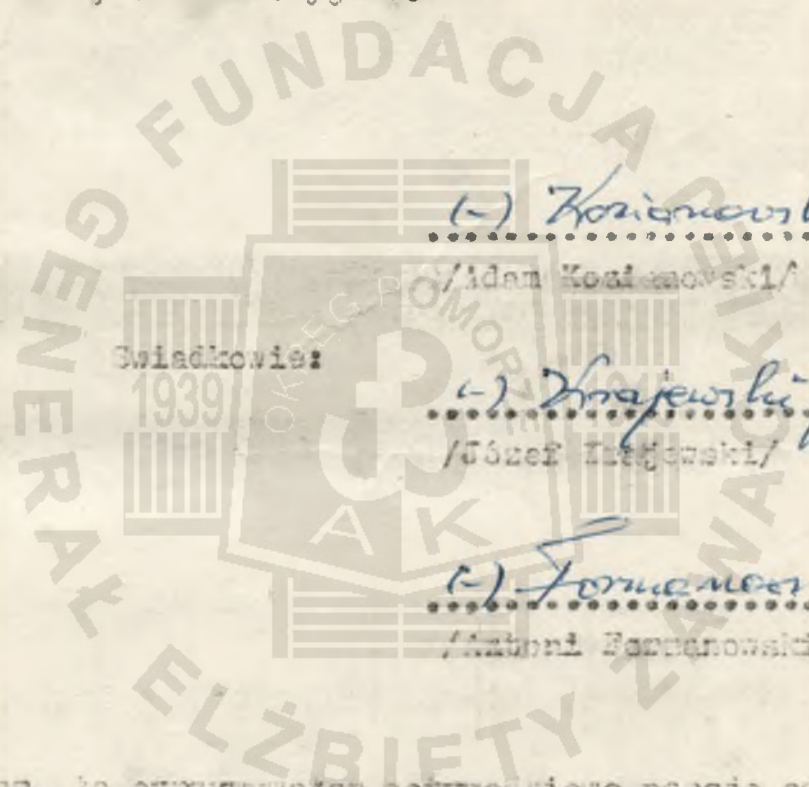
Urodziłem się dnia 20.XI.1903 r. w Podgórzu, pow. Toruń. Do rozpoczęcia II wojny światowej pracowałem w PKP jako dyżurny ruchu. W wojnie 1939 r. nie brałem udziału, ponieważ zostałem przez PKP wyreklamowany. Po zajęciu Polski przez wojska hitlerowskie nie podjąłem pracy jako kolejarz, ponieważ nie chciałem pomagać okupantowi. Rozpocząłem pracę w lesie i jednocześnie zaczęliśmy szukać kontaktu z ruchem oporu i w końcu udało się bratu Kazimierzowi, który pracował jako pomocnik maszynisty, nawiązać współpracę z organizacją pod nazwą Polski Związek Powstańczy /późniejszy Związek Walki Zbrojnej/. Dnia 1.I.1940 r. zostałem przyjęty w poczet członków tej organizacji przez jej delegata ps. "Stanisław". Moim zadaniem było werbować nowych ochotników do organizacji. Na skutek mojej działalności do Związku Walki Zbrojnej zostało przyjętych 50 członków., m.i. Józef Krajewski, Jan Filipowski, Stanisław Sudzichowski, Jan Kalinowski, Eugeniusz Wojtyński, Konstanty Drozdowski, Antoni Formanowski. Za pośrednictwem Tomasza Leszczyńskiego otrzymywałem pierwsze egzemplarze gazet "Biuletyn Informacyjny" i "Orzeł Biały". Gazety te kolportowałem pomiędzy członków organizacji, z którymi utrzymywałem kontakty. Pora tym jedźliśmy do Józefowa pod Lipnem oraz do Skępego, lokal składowy skłamał członkowskie dla organizacji, a do Torunia przywoziłem stać gazety i ulotki propagandowe. Część zadań powierzałem zwerbującym przede mnie członkom organizacji Krajowskiemu i Filipowskiemu, którzy pomagali mi utrzymywać korespondencję z autochtonami, zamiesz-

2
kałymi na Warmii i Mazurach. Ctrzymywane gazety oddawałem również
Leśniczemu Latawcowi /również zwerbowanemu przeze mnie/, aby roz-
dał je pomiędzy członków zwerbowanych na terenie powiatu inowroc-
ławskiego, a szczególności na terenie Gniewkowa i okolicy. Ja na-
tomiałem pomagałem Latawcowi organizować dostarczanie paczek żyw-
nościowych dla polskich jeńców znajdujących się w obozach jeniec-
kich, ponieważ w Toruniu było to łatwiejsze niż na terenie poznań-
skiego. W tym czasie dowiedziałem się, że w lesie ukrywają się
jeńcy radzieccy. W związku z tym poleciłem członkom organizacji,
pomóc uciekinierom, dostarczyć żywności i pieniądze. Na skutek
tej akcji zginął członek naszej organizacji Konstanty Drozdowski,
który został aresztowany i ścięty w Kościanie. Dla żony i pięcioro-
dziesięci zamordowanego organizowałem składki wśród towarzyszy. Poza
tym naszym zadaniem było organizowanie broni i czynienie innych
przygotowań do ewentualnego powstania zbrojnego. Dnia 7.V.1945 r.
część członków organizacji została wykryta i aresztowana. Jeden
z członków Litkowski ps. "Stanisław" został wyśledzony i areszto-
wany przez gestapo wraz z Leszczyńskim, u których znaleziono spis
pseudonimów. Leszczyński ujawnił adresy 3 członków, których aresz-
towano. Wśród nich byłem i ja. Po przeprowadzonym przez gestapo
śledztwie w Toruniu i w Bydgoszczy, zostałem deportowany w dniu
29.XI.1945 r. do obozu koncentracyjnego w Główniczinie, zamieszkały
jako więzień nr 155221.

7 sierpnia 1944 r. zostałem skatowany przez Untersturmführera
Kaduka, skutkiem czego straciłem 4 palce a przez skopanie nogi
złamałem i częściowo przecyłem nogę w szpitalu

13 stycznia 1945 r. ewakuowani nas do Gross-Rosen, dalej do Mias-
burg i w końcu do Sachsen. Przewożono nas w ciężkich wagonach węglar-
kach oraz rządzono pieszo o głozdzie. Spanie na deszczach odbywało
się na podmokłych ławkach.

Data 29.IV.1945 r. zostałem przez armię USA oswobodzony, ale
 już chory na dur brzuszny, znalazłem się w szpitalu. Do domu wró-
 ciłem 17 sierpnia pierwszym transportem jako chory i we wrześniu
 zostałem przez Dr Grelewskiego skierowany do szpitala w Bydgosz-
 czy na Oddział gruźliczy. Nadmieniam, że przez cały czas do tej
 pory jestem pod opieką lekarza chorób płucnych. Ostatecznie przebywa-
 łem w szpitalu przeciwgruźliczym od 2.V.75 do 22.X.75 r. i nadal
 jestem leczony ambulatoryjnie.

(-) *Kozłowski A.*

/Adam Kozłowski/

Swiadcowie:

(-) *Strajewski J.*

/Józef Strajewski/

(-) *Fornowicz h.*

/Natali Fornowicz/

Oświadczam, że uzyskiwałem cotygodniowo pensję od ob. Adama
 Kozłowskiego.

(-) *Barabankowa*

Barabankowa

Adam Kozianowski
87-102 Toruń-Podgórz

O s w i a d c z e n i e
=====

Urodziłem się dnia 20.XI.1903 r. w Podgórzu, pow.Toruń. Do rozpoczęcia II wojny światowej pracowałem w PKP jako dyżurny ruchu. W wojnie 1939 r. nie brałem udziału, ponieważ zostałem przez PKP wyreklamowany. Po zajęciu Polski przez wojska hitlerowskie nie podjąłem pracy jako kolejarz, ponieważ nie chciałem pomagać okupantowi. Rozpocząłem pracę w lesie i jednocześnie zaczęliśmy szukać kontaktu z ruchem oporu i w końcu udało się bratu Kazimierzowi, który pracował jako pomocnik maszynisty, nawiązać współpracę z organizacją pod nazwą Polski Związek Powstańczy /późniejszy Związek Walki Zbrojnej/. Dnia 1.I.1940 r. zostałem przyjęty w poczet członków tej organizacji przez jej delegata ps. "Stanisław". Moim zadaniem było werbować nowych ochotników do organizacji. Na skutek mojej działalności do Związku Walki Zbrojnej zostało przyjętych 50 członków., m.i. Józef Krajewski, Jan Filipowski, Stanisław Sudzichowski, Jan Kalinowski, Eugeniusz Wojtyński, Konstanty Drozdowski, Antoni Formanowski. Za pośrednictwem Tomasza Leszczyńskiego otrzymywałem pierwsze egzemplarze gazet "Biuletyn Informacyjny" i "Orzeł Biały". Gazety te kolportowałem pomiędzy członków organizacji, z którymi utrzymywałem kontakty. Poza tym jeździłem do Józefowa pod Lipnem oraz do Skępego, dokąd adwoziłem składki członkowskie dla organizacji, a do Torunia przywoziłem stamtąd gazety i ulotki propagandowe. Część zadań powierzałem zwerbowa przeze mnie członkom organizacji Krajewskiemu i Filipowskiemu, którzy pomagali mi utrzymywać korespondencję z autochtonami, zanim

kałymi na Warmii i Mazurach. Otrzymywane gazety oddawałem również Leśniczemu Latawcowi /również zwerbowanemu przeze mnie/, aby rozdał je pomiędzy członków zwerbowanych na terenie powiatu inowrocławskiego, a szczególności na terenie Gniewkowa i okolicy. Ja natomiast pomagałem Latawcowi organizować dostarczanie paczek żywnościowych dla polskich jeńców znajdujących się w obozach jenieckich, ponieważ w Toruniu było to łatwiejsze niż na terenie pozańskiego. W tym czasie dowiedziałem się, że w lesie ukrywają się jeńcy radzieccy. W związku z tym poleciłem członkom organizacji pomóc uciekinierom, dostarczyć żywności i pieniądze. Na skutek tej akcji zginął członek naszej organizacji Konstanty Drozdowski, który został aresztowany i ścięty w Moabicie. Dla żony i pięciorga dzieci zamordowanego organizowałem składki wśród towarzyszy. Poza tym naszym zadaniem było organizowanie broni i czynienie innych przygotowań do ewentualnego powstania zbrojnego. Dnia 7.V.1943 r. część członków organizacji została wykryta i aresztowana. Jeden z członków Witkowski ps. "Stanisław" został wysledzony i aresztowany przez gestapo wraz z Leszczyńskim, u których znaleziono spis pseudonimów. Leszczyński ujawnił adresy 8 członków, których aresztowano. Wśród nich byłem i ja. Po przeprowadzonym przez gestapo śledztwie w Toruniu i w Bydgoszczy, zostałem deportowany w dniu 29.XI.1943 r. do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, zanotowany jako więzień nr 165221.

W sierpniu 1944 r. zostałem skatowany przez Unterscharführera Kaduka, skutkiem czego straciłem 4 zęby a przez skopanie nogi kuleję i często leczyłem nogę w szpitalu
18 stycznia 1945 r. ewakuowani nas do Gross-Rosen, dalej do Flossburg i w końcu Dachau. Przewożono nas w odkrytych wagonach-węglarkach oraz pędzono pieszo o głodzie. Spanie na etapach odbywało się na podmokłych łąkach.

Dnia 29.IV.1945 r. zostałem przez armię USA oswobodzony, ale już chory na dur brzuszny, znalazłem się w szpitalu. Do domu wróciłem 17 sierpnia pierwszym transportem jako chory i we wrześniu zostałem przez Dr Grelewskiego skierowany do szpitala w Bydgoszczy na Oddział gruźliczy. Nadmieniam, że przez cały czas do tej pory jestem pod opieką lekarza chorób płucnych. Ostatnio przebywałem w szpitalu przeciwgruźliczym od 2.V.75 do 22.X.75 r. i nadal jestem leczony ambulatoryjnie.

.....
/Adam Kozianowski/

Swiadkowie:

.....
/Józef Krajowski/

.....
/Antoni Formanowski/

Oświadczam, że otrzymywałam cotygodniowo pensję od ob. Adama Kozianowskiego.

.....
Drozdowska

*Zgodnie z oświadczeniem brata
p. Filipa Kozianowskiego
załącza do A.K.*

*A. Kozianowski
-1- Razi mior Kozianowski "Rafin"*

1/3. Same materiały dokumentacyjne
- Kozianowski Adam:

1. Karta z kartotekami z BoWiD,
mpis, oryg. k. 1 5, 1

KOZIANOWSKI Adam , ps. " Ogień II "

s. ?

§ ?

+ ?

PZP - AK

Pomorze

Toruń

APT

spis 3

nr 191

/ZBOWiD/

ZBOWiD nr zaśw. 43/43

/zawód nieznany/

/ost.adres: Toruń, ul. Urzędnicza 14/6

plutonowy / ? /, czł. PZP - AK / ? - 1943 /

/ losy przedwojenne nieznane - nie podał /

W 1943 utrzymywał kontakty organiz. z Heleną i Tomaszem Leszczyńskimi. Potwierdził, że T. Leszczyński przewoził ulotki, gazetki i składki członkowskie z p-ktu kontakt. Józefowo i Lipno. Z jego polecenia Kozianowski kilka razy jeździł do tych punktów. Przywiózł m.in. rozkaz od " Stanisława " / ? NN / o zbieraniu broni na cele powstańcze /kiedy ? / . Broń tę przechow. podobno T. Leszczyński. Areszt. 7.05.1943, razem z H. i T. Leszczyńskimi, osadzony w więzieniu na Wałach w Toruniu. Potwierdził ich pobyt tamże. We wrześniu 1943 wysł. na dalsze przesłuchania do Bydgoszczy.

/ dalsze losy nieznane - wspomniał jedynie o KL Oświęcim /

=====

Zródło ::

Oświadczenie świadka

Zob. też karty: w: Leszczyńska Helena, teczka ZW ZBOWiD Toruń, APT spis 3/191

NDAP-5b Leszczyńska Helena

Leszczyński Tomasz

Krajewski Józef

G: M - 280/889 Tom

Tomii

Loxianowski Adam

W. Msarty informacyjne

№. 13

++
1980

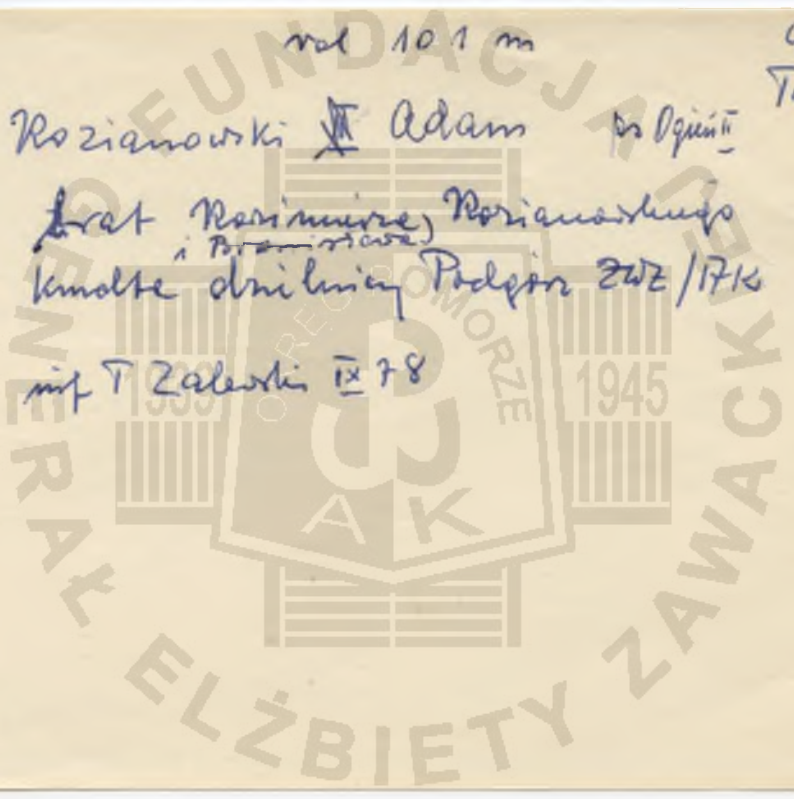
wał 10.1 m

Gromki
Tarni 1

Rozianowski Adam *in Ogólni*

brat ^{Pracownik} ~~Pracownik~~ Rozianowski
kmalte obniliwy Podjęta 202/1716

inf T Zaleski IX 78

181 m

Tomu 2

Kozianowski Adam

Gronwald, A K

brat Karimura

Adam Kozianowski - aktywny konspirator

Gronwaldzi został aresztowany (przez gestapo)

i wywieziony do obozu w Oświęcimiu.

(jego ^{sioteczka i Mesalina} ~~matka~~ ^{tytułowa} Gronwaldki
do Kedy Gavn. Toroni 252)

Inf. A. Liegmann - „Selekcja polskich kolejarzy” str. 49
wz Karimura Kozianowski Adam nie był w Groni
waldzie. Aresztowany był we wsiu gartkary Lenego'skich

a^T

M-280

Tomu 3
AK

Kozianowski Holau
był właścicielem Filipskiego domu
we wrześniu 1944 r. Skaprosy się
Filipskiego i powierzył mu całokształt
prac inspirowanych

ml. 279 - Filipstad str. 3

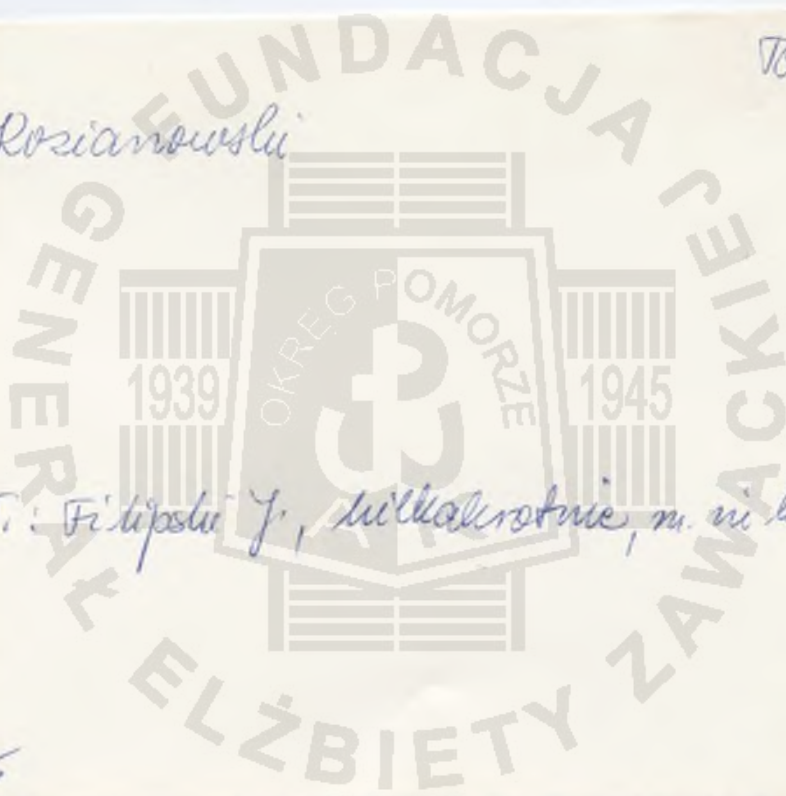
21

Tom 4¹⁰

Rozianowski

T.: Filipów J., kilkakrotnie, m. ni l. 5/3

1212-95

PZP - AK
TORUN

KOZI ANOWSKI Adam ps. " Ogień II "

c.d. - 2

Wozik składki do pktu kontakt. Józefowo k/Lipna i przywoził "Biuletyn Informacyjny" i "Orła Białego" oraz ulotki. Wysyłał je pocztą do Polaków z Warmii i Mazur. Główne kontakty - brat Kazimierz Kozianowski i Tomasz Leszczyński. Na rozkaz " Romana" / / podpisał w końcu 1942 Volkslistę / III Grupa /. Na skutek wsypy w Józefowie areszt. 7.05.1943. Trafił do Oświęcimia / nr ob. 165221 /, potem inne obozy. Wyzwol. przez Ameryk. w Dachau 29.04.1945 .

Chory wrócił do Torunia 17.08.1945. Od 1.09. t.r. ponownie praca na kolei do emeryt. w 1963 r

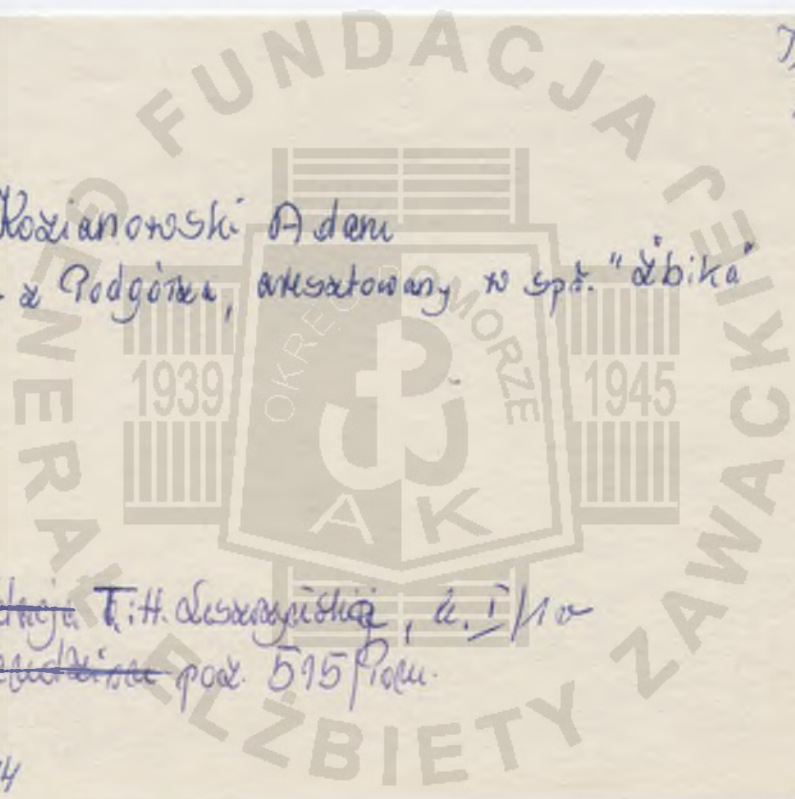
KA Pat. '94 zob.teczka A.KOZIANOWSKIEGO, APT ZBOWID 4/227

Tonni 6
AK

Kozianowski Adam
- z Podgórza, arcykatowany w spł. "Śbika"

~~Admirał~~ T. H. Szwarczyński, a. i. / No
~~Legacja~~ pod. 595 Procu.

KP-5194

PZP - AK 7
TORUŃ

KOZIANOWSKI Adam, ps. " Ogień II "

s. Adama i Józefy zd. Zielińska

§ 20.11.1903 Toruń

+ lipiec 1979 Toruń

plut., czł. PZP-AK od 1.01.1940 do areszt. 7.05.43
kolejarz, ost. adres: Toruń, ul. Urzędnicza 14/6

Ukończył szk. podst. Od 1922 praca na kolei.
W l. 1924-26 służba wojsk. w 8 Biał. Sanit. w Toruń
Ukończ. Szk. Podofic., został plut. Powrócił do pra-
cy na kolei. W kemp. 1939 nie uczestniczył, wyrek-
lamowany przez PKP.

1.01.1940 zaprzys. do PZP przez brata Kazi-
mierza Kozianowskiego i deleg. z W-wy "Stanis-
ława" / // Przyjął pseud. " Ogień II "

Zajmował się werbowaniem nowych członków do

KAPat. '94

organizacji / łącznie ok. 50 /.

c.d.

Tomii 8
i Ak

Kozianowski, kolejar
arrestowany w maju 1943 wspólnie z Tomaszem
Leszczyńskim, w Warszawie w czasie rewizji gestapo
znadziono ścisłe papierus z jego nazwiskiem

T.: Leszczyńska H. — K-5/15 k. I/3, 30

KP-V/94

2

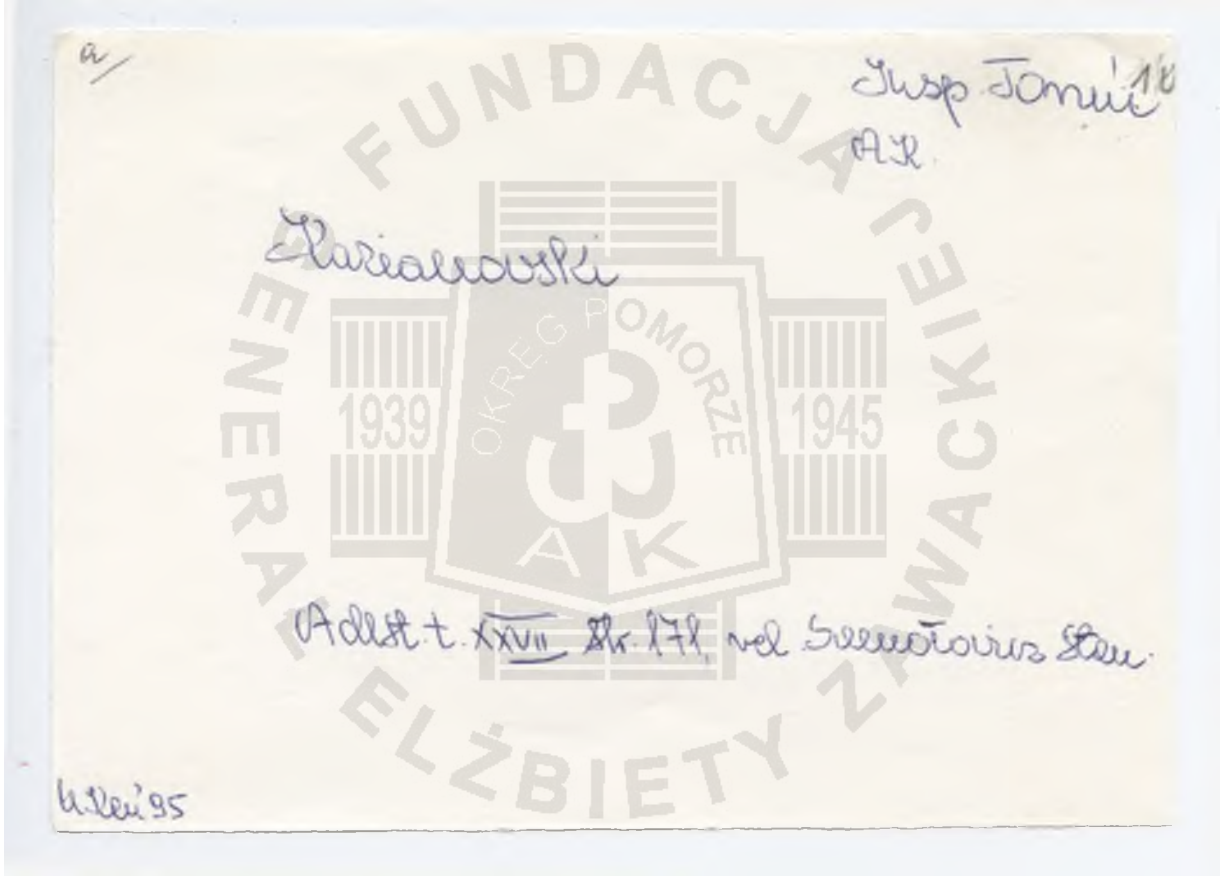
Josp Jonek 9.
H. P.

Storiaowska

Arch. t. XXVII str. 151 rel. Stankiewicz L.

4.12.95

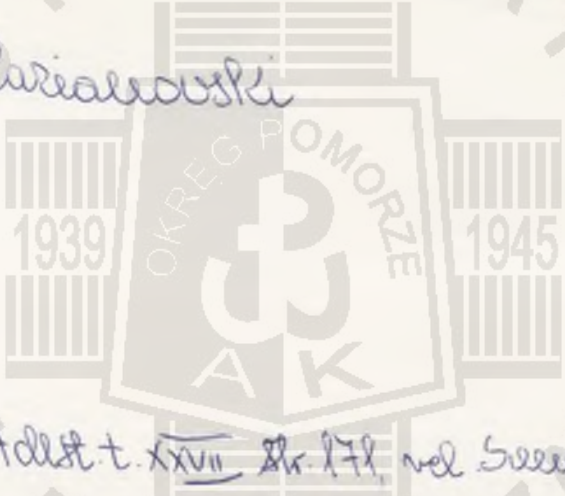

a/

Jusip Tomuic
AK

Klarsalowski

FUNDACJA
ENERGA
ELŻBIETY ZWACKIEJ

Adrest. t. XVII str. 171, vel Secretorius Stan.

6.12.95

a)

+ KOZIANOWSKI Adam

ps. „Ogień” 1903-1979

podoficer WP, pracownik PKP

Kolportaż Biuletynu Informacyjnego
i „Orla Białego”. Współpraca ze

Stanisławem Witkowskim „Zbik”

Aresztowany 29. XI 1943 - oboz

Oświęcim, Gross-Rosen, Flossenbürg

Dachau, relacje Michał Ojczyk

Zob.

Słownik Biograficzny Konspiracji
Pomorskiej 1939-1945 część 4

fundacja „Archiwum Pomorskie Ak
str 84 Toruń 1998

DRAW
2003

Toruń
AK
Pomorze

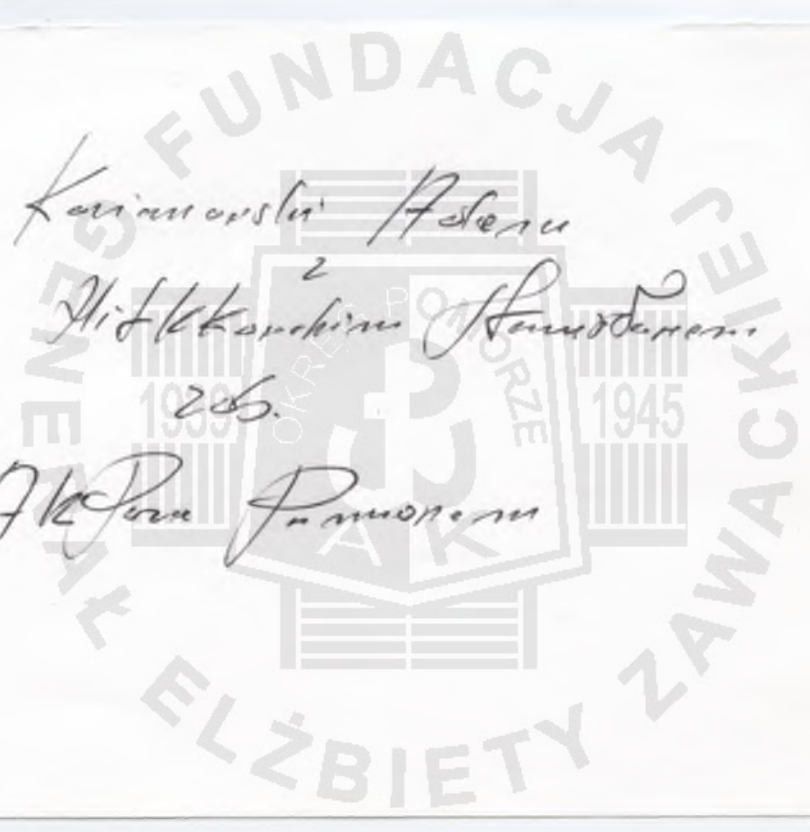
11

12

Karłowemu A. S. u
Mikłowskiemu Stanisławowi

205.

A. J. u
J. u

Kozłowski Adam

Tomni 13'
AK

forat Kasimierski

zob. nr 101/710 Tom

Kozłowski Kasimierski

— Tomni

nr 1/15

87-102 Toruń Podgórze

M-280

AK-Toruń

++ Kozianowski Adam

Kozłanowski Adam

